

ΤΑΞΗ: Γ'
ΓΡΑΠΤΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΜΑΪΟΥ-ΙΟΥΝΙΟΥ 2011
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ
ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ:

ΘΕΜΑΤΑ

ΟΜΑΔΑ Α'

A.1.1. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των παρακάτω προτάσεων είναι σωστό ή λάθος.

1. Για την επιστήμη της Κοινωνιολογίας, έγκλημα είναι η παράβαση του ποινικού νόμου.
2. Ο όρος «παραβατικότητα» αφορά αποκλειστικά τις παράνομες πράξεις που διαπράττονται από νέους σε ηλικία ανθρώπων.
3. Όταν οι επιστήμονες μιλούν για «σκοτεινό αριθμό εγκληματικότητας», εννοούν την αύξηση του αριθμού των βίαιων εγκλημάτων.
4. Κατά την αρχαιότητα και το μεσαίωνα, οι πιο διαδεδομένες ποινές ήταν η θανατική ποινή και τα βασανιστήρια.
5. Το φαινόμενο της ιδρυματοποίησης αφορά την αδυναμία επανένταξης πρώην κρατουμένων στο κοινωνικό σύνολο.

(Μονάδες 15)

A.1.2. Να αντιστοιχίσετε τα δεδομένα των δύο στηλών (κάποια στοιχεία της στήλης Α αντιστοιχούν σε περισσότερα του ενός στοιχεία της στήλης Β).

Κοινωνική αντεγκληματική πολιτική	
A	B
1. Πρωτογενής πρόληψη 2. Δευτερογενής πρόληψη 3. Τριτογενής πρόληψη	α. Ξενώνες για αποφυλακισμένους β. Καταπολέμηση φτώχειας γ. Δημιουργία κέντρων απεξάρτησης για χρήστες ναρκωτικών ουσιών δ. Μέτρα για τη στήριξη της οικογένειας ε. Εκπαίδευση αστυνομικών

(Μονάδες 10)

A.2. Να αναφέρετε τους τρεις σημαντικότερους τύπους εγκλημάτων και να δώσετε ενδεικτικά παραδείγματα για τον καθένα.

(Μονάδες 15)

A.3. Πώς κατανοείτε την άποψη «Το έγκλημα γεννιέται με την κοινωνία και μεταβάλλεται όταν μεταβάλλεται κι αυτή» ;

(Μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Β'

Β.1. Ποιες γενικές παρατηρήσεις μπορείτε να κάνετε για την εγκληματικότητα στην Ελλάδα με βάση τα στοιχεία του πίνακα που ακολουθεί;

(Μονάδες 25)

Διαπράξαντες αδικήματα κατά γενικές κατηγορίες αδικημάτων (1995 και 2002)

Γενικές κατηγορίες αδικημάτων	1995	2002	Μεταβολή (%)
Εγκλήματα εσχάτης προδοσίας, προδοσίας της χώρας και εναντίον ξένων κρατών	4	11	+175
Εγκλήματα πολιτικών σωμάτων και εγκλήματα κατά τις εκλογές (π.χ. αρπαγή κάλπης)	7	11	+57
Προσβολές κατά της πολιτειακής εξουσίας	732	817	+12
Επιβουλή της δημόσιας τάξης	26	64	+146%
Επιβουλή της θρησκευτικής ειρήνης (π.χ. εξύβριση κληρικών)	419	409	-2%
Εγκλήματα σχετικά με το νόμισμα (π.χ. παραχάραξη)	537	674	+26%
Εγκλήματα σχετικά με τα υπομνήματα (π.χ. πλαστογραφίες, ψευδείς βεβαιώσεις)	471	3.408	+624%
Εγκλήματα σχετικά με την απονομή της δικαιοσύνης (π.χ. δωροδοκίες δικαστών)	277	1.101	+297%
Εγκλήματα σχετικά με την υπηρεσία (π.χ. δωροδοκίες υπαλλήλων)	66	87	+32%
Κοινώς επικίνδυνα εγκλήματα (εμπρησμός, καταστροφή κρουνού)	125	243	+94%
Εγκλήματα κατά της ασφάλειας των συγκοινωνιών και κατά κοινωφελών εγκαταστάσεων (π.χ. καταστροφές, παρακώλυση)	85	417	+391%
Εγκλήματα κατά της ζωής (π.χ. δολοφονίες, αμβλώσεις)	2.195	1.481	-33%
Σωματικές βλάβες (π.χ. τραυματισμοί) ¹	30.247	18.481	-39%
Εγκλήματα κατά της προσωπικής ελευθερίας (π.χ. απαγωγές, αρπαγή ανηλίκων)	4.591	6.160	+34%
Εγκλήματα κατά των ηθών (π.χ. ασέλγεια, βιασμός)	813	1.188	+46%
Εγκλήματα σχετικά με το γάμο και την οικογένεια (π.χ. διγαμία, εγκατάλειψη ανηλίκων)	113	249	+120
Εγκλήματα κατά της τιμής (π.χ. εξύβριση)	6.250	7.343	+17%
Εγκλήματα κατά της τιμής (π.χ. κλοπές)	12.075	12.193	+1%
Εγκλήματα κατά περιουσιακών δικαιών (π.χ. απάτες, εκβιασμοί)	704	1.020	+45%
Επατεία και αλητεία ²	523	724	+38%
Λοιπά αδικήματα Ποινικού Κώδικα	82	805	+882%
Παραβάσεις ειδικών ποινικών νόμων (π.χ. λαθρεμπόριο, διακίνηση ναρκωτικών, παράνομη μετανάστευση, παραβάσεις εμπορικού κώδικα, εργατικής νομοθεσίας κ.ά.)	219.200	341.736	+56%
Αδικήματα Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα	10	473	+4.630%
Σύνολο	279.552	399.095	+43%

Πηγή: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδας (www.statistics.gr) (διασκευή Ν. Πετρόπουλου).

1 Περιλαμβάνονται και βλάβες που στην πορεία είναι θανατηφόρες

2 Η αλητεία δεν περιλαμβάνεται στα εγκλήματα μετά το 1994 (νόμος 2207)

Β.2. Σε ένα σύγχρονο δημοκρατικό κράτος, βασικοί στόχοι των ποινών που επιβάλλονται στους παραβάτες του νόμου είναι ο σωφρονισμός και η επανένταξή τους στο κοινωνικό σύνολο. Θεωρείτε ότι επιτυγχάνονται αυτοί οι στόχοι με το θεσμό της φυλακής; Στην απάντησή σας να λάβετε υπόψη και το ακόλουθο κείμενο.

(Μονάδες 25)

Το εργαστήριο ποινικών και εγκληματολογικών ερευνών του Πανεπιστημίου Αθηνών διεξήγαγε έρευνα για τη νεανική παραβατικότητα και τον εγκλεισμό νεαρών παραβατών σε φυλακές ανηλίκων. Η πρώτη φάση της έρευνας πραγματοποιήθηκε τη διετία 1993-1995 με τη

λήψη συνεντεύξεων από ανήλικους κρατούμενους στις φυλακές Κορυδαλλού και Κασσαβέτειας. Κατά τη δεύτερη φάση, η οποία διενεργήθηκε μερικά χρόνια αργότερα (1999-2002), στόχος των ερευνητών ήταν να διαπιστώσουν τι απέγιναν εκείνοι οι κρατούμενοι. Από τους 150 ανήλικους κρατούμενους που είχαν εξετασθεί το 1993, εντοπίστηκαν τελικά, ύστερα από επίπονες προσπάθειες, οι 113. [...]

Τα αποτελέσματα της έρευνας:

- Από το 1993 και μέχρι το 1999-2000, δηλαδή σε διάστημα 6-7 ετών, μόνο ο ένας στους πέντε πρώην κρατούμενους δεν οδηγήθηκε κάποια στιγμή και πάλι στις φυλακές ούτε και του επιβλήθηκε κάποια ποινή, γεγονός που αποδεικνύει ότι δεν μπόρεσαν στην πλειονότητά τους να ορθοποδήσουν και να αποφύγουν την εκ νέου εμπλοκή τους με την ποινική Δικαιοσύνη.[...]

-Πέρα από την επανειλημμένη εμπλοκή τους με τη Δικαιοσύνη, οι νεαροί που εξετάστηκαν κατά τη δεύτερη φάση της έρευνας φάνηκαν να είναι ακόμη δέσμιοι της εξάρτησης ή του εθισμού τους από ναρκωτικές ουσίες. Μόλις το 28% των ερωτηθέντων δεν είχαν δοκιμάσει ποτέ ναρκωτικά, ενώ περίπου το 37% των ερωτηθέντων παραδέχτηκαν ότι κάνουν συχνά χρήση ναρκωτικών ουσιών. [...] Ενδιαφέρον στοιχείο είναι ότι το 19% των ερωτηθέντων θεώρησαν ότι επηρεάστηκαν στο να παίρνουν ναρκωτικά από τον εγκλεισμό τους στη φυλακή [...]

- Ένας μεγάλος αριθμός από αυτούς θεωρούν ότι υιοθέτησαν στη φυλακή κανόνες συμπεριφοράς που τους σπρώχνουν στην παρανομία και που τους ακολουθούν ακόμη και σήμερα, όπως «να κοιτάνε τον εαυτό τους», «να μην ενδιαφέρονται για τους άλλους», «να μαθαίνουν πώς να παρανομούν» και να τηρούν το αξίωμα «βλέπε, άκου, σώπα». Όπως προκύπτει και από τις συζητήσεις που έγιναν μαζί τους, έμαθαν να πειθαρχούν σε κανόνες μόνο και μόνο επειδή αυτοί τους επιβάλλονται άνωθεν. Επιπλέον, ο εγκλεισμός φαίνεται ότι αλλοίωσε βαθύτερα την προσωπικότητά τους, αφού όχι μόνο τους έθισε στην σκληρία, αλλά τους εξοικείωσε βαθμιαία με τον ιδρυματικό υποπολιτισμό της φυλακής [...]

Πηγή: Εφημερίδα «Ελευθεροτυπία», 29/4/2006 (διασκευή)

Καλή επιτυχία

Η ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ